

Elinkeinopalveluiden osavuosisikatsaus 1.1. –30.6.2026

Yleistä

Elinkeinopalveluiden vastuualue huolehtii omalta osaltaan kaupungin elinvoiman sekä veto- ja pitovoiman kehittämisestä tiiviissä yhteistyössä muiden vastuualueiden sekä verkostotoimijoiden kanssa. Vastuualue koostuu kahdesta yksiköstä: elinvoimapalveluiden toimintayksiköstä sekä maaseutu- ja saaristopalveluiden toimintayksiköstä.

Elinkeinopalveluiden päävastuulle kuuluvat yritys-, elinkeino- ja matkailun palvelut, toriin liittyvien palveluiden järjestäminen, työllisyyden edistäminen, kotoutumiseen ja maahanmuuttoon liittyvien palveluiden järjestäminen sekä maaseudun ja saariston palvelut ja kylien kehittäminen. Vastuualueen maaseutu- ja saaristoyksikkö vastaa myös maaseutuhallinnon tehtävistä Itäisen Uudenmaan yhteistyöalueella, johon kuuluvat Vantaan, Helsingin, Loviisan ja Porvoon kaupungit sekä Sipoon ja Lapinjärven kunnat.

Yritys- ja sijoittumispalvelut sekä matkailun kehittämis- ja markkinointipalvelut kaupungille tuottaa kehitysyhtiö Cursor Oy. Työllisyyspalveluista vastaa Porvoon työllisyysalue vastuukuntanaan Porvoon kaupunki.

Keskeinen toiminta

Elinkeinopalveluiden toiminnan painopisteiksi on talousarviossa ja taloussuunnitelmassa vuosille 2026–2028 määritelty seuraavat:

- parantaa kaupungin elinvoimaa laatimalla vuonna 2026 elinvoimaohjelma, jonka kirjaukset viitoittavat koko kaupungin elinvoimaisuuden edistämistä tulevina vuosina
- edistää elinkeinoelämää, yrittäjyyttä ja asukasmäärän kasvua rakentamalla kunnan veto- ja pitovoimaa
- edistää kaupungin elinvoimaa yritystoiminnan ja työllisyyden edistämiseen suunnatuilla elinkeinopoliittisilla toimilla ja kehittämistoimilla sekä tiiviimmällä yhteistyöllä työllisyysalueen, hyvinvointialueen ja kehitysyhtiön kanssa
- turvata lakisääteiset palvelut ja ylläpitää palvelutasoa
- sähköisten palveluiden kehittäminen ja käyttöönotto sekä työvälineiden päivittäminen
- elinkeinopalveluiden toiminnan ja palveluiden viestinnän ja tiedottamisen kehittäminen ja nopeuttaminen sekä tiedonsaannin selkeyttäminen sekä internetsivujen parantaminen
- palautekanavien ja palautteen käsittelyn kehittämisen jatkaminen

- TE-palveluiden muutokseen sopeutuminen ja yhteistyön rakentaminen uudessa toimintaympäristössä
- toteuttaa ilmastonmuutoksen torjumiseen ja siihen sopeutumiseen vaadittavia toimenpiteitä sekä samalla edistää kiertotalouteen, vihreään energiaan ja teknologiaan liittyviä kehitys- ja kasvutoimia sekä olemaan osa alueellisia TKI-toimia (tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta)
- yhteistyön rakentaminen kaikkien uuden organisaation toimialojen kanssa ja henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen ja selkeiden työnkuvien rakentaminen organisaatiomuutoksen jälkeen
- osallistamisen lisääminen ja kolmannen sektorin kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen
- elinkeinopalvelut tuo lautakunnan arvioitavaksi kahdesti vuodessa vastuualueensa avaintavoitteiden, kuten vierasvenesataman ja Laivasillan alueen kehittämisen sekä Troolisataman toimintojen selkeyttämisen ja kehittämisen ajankohtaisen tilanteen. Muita seurattavia tavoitteita ovat toritoiminnan kehittäminen sekä vilkastuttaminen, yrittäjäyhteistyön kehittäminen ja eri kehittämishankkeiden koordinointi
- nuorten kesätöiden järjestäminen, ja koululaisten kesätöiden yritystuen tulee olla riittävällä tasolla.

Uutena vastuualueena, uudessa organisaatiomallissa ja uudella strategiakaudella ensimmäiset 1–2 vuotta menevät toiminnan suuntaviivojen luomiseen, rakenteiden ja prosessien luomiseen sekä uuden roolin ja kulttuurin muodostamiseen. Työ on aloitettu luotaamalla toimintaympäristön muutossignaaleja sekä määrittämällä toiminnan painopisteitä ja tavoitteita vastaamaan niihin yhtä lailla riskien kuin mahdollisuuksien näkökulmasta. Tämä viitoitus on otettu huomioon myös kaupunkistrategian valmistelussa ja tullaan ottamaan huomioon myös elinvoimaohjelmassa.

Elinvoiman tukeminen on vahvasti vastuualueiden jaettu tehtävä. Uusi organisaatiomalli mahdollistaa ja vaatii luomaan uusia yhteistyömalleja, joita ohjaavat jaetut tavoitteet. Myös tämä työ on aloitettu johtoryhmästä yksikkö- ja yksilötasolle. Ennusmerkit ja tahtotila sisäiselle yhteistyölle ovat erinomaiset.

Uuden toiminnan vauhtiin saattamista ovat hidastaneet ennen kaikkea kaksi asiaa, uuden vastuualueen rakentamisen lisäksi: henkilöstövajeet sekä toisaalta vuosia kehittyneiden asiantilojen asteittainen ratkominen. Elinkeinojen ja elinvoiman kehittämisessä tilanne on ollut erityisen haasteellinen ja lähtee helpottumaan kokonaisuudessaan vasta vuoden toisella puoliskolla. Organisaatiomuutoksessa muualle sijoitettu elinkeinopalveluiden koordinaattori palautui vastuualueelle maaliskuussa. Elinvoimankehittäjän resurssi ei ole ollut käytettävissä tammikuun jälkeen, uusi elinvoimankehittäjä on aloittanut heinäkuun puolessa välissä. Lisäksi muissa toiminnoissa on ollut perhevapaa- ja sairauspoissaoloja, joten ensimmäiseen puoleen vuoteen ovat kuuluneet sijaistukset, resurssivajeet ja rekrytoinnit. Seuraavan vuoden aikana onkin tärkeää, että vastuualueen tiimi saadaan

kasaan, kaikki ehtivät perehtyä tehtäviinsä ja toimintaan ja vastuualueelle saadaan vahvistettua yhteinen, tavoitteita ja työhyvinvointia tukeva työkulttuuri.

Vastuualueen työpöydälle kuuluu elinvoimaa ja elinkeinojen edellytyksiä parantavia kokonaisuuksia, joista osaa voi kehittää puhtaalta pöydältä ja osa taas liittyy asiaketjuihin, joihin ei välttämättä löydy nopeita tai helppoja ratkaisuja. Haastavimpia ovat olleet Svartholman kesäravintolan tilanne, Laivasillan vierasvenesatamapalvelut sekä Troolisataman kokonaisuus. Kaikissa on tavoitteena tulevaisuudessakin varmistaa erinomainen palvelutaso ja toiminta sekä kehittää niitä edelleen. Nämä on myös tunnistettu paikalliselle identiteetille tärkeiksi asioiksi. Nämä kokonaisuudet sisältävät myös aiempiin päätöksiin, sopimuksiin ja toimintamalleihin liittyviä reunaehdoja, jotka vaikuttavat ratkaisuvaihtoehtoihin ja niiden toteuttamisaikatauluihin. Valmistelussa on samalla huolehdittava kunnallista päätöksentekoa ohjaavien periaatteiden toteutumisesta.

Konkreettisina asioina ensimmäisellä vuosipuoliskolla on varmistettu Svartholman kesäravintolapalvelut sekä Laivasillan vierasvenesatamapalvelu kuluvalle kaudelle sekä valmisteltu niiden kilpailutusta tuleville vuosille. Lisäksi on tutustuttu Troolisataman tilanteeseen ja valmisteltu sitä koskevan selvityksen kilpailuttamista. Yhteistyötä kehitysyhtiö Cursorin kanssa on tiivistetty samalla, kun on valmisteltu vaikuttavampia yhteistoimintatapoja kaupungin ja kehitysyhtiön välillä esimerkiksi sijoittumiseen sekä yrityskehittämiseen liittyvissä palveluissa.

Porvoon työllisyysalueen kanssa on pidetty aktiivista vuoropuhelua Loviisan tarpeista, etenkin tilanteessa, jossa vastuukuntana toimivan Porvoon säästötoimenpiteet tullevat vaikuttamaan koko työllisyysalueen toimintaan. On myös perustettu sisäinen työllisyyden edistämisyhteistyöryhmä, joka sujuvoittaa tiedonkulkua ja mahdollistaa Loviisan omien työllisyystyökalujen kehittämisen. Työllisyysalueen virkailijoille on mahdollistettu asiakaspalvelupiste ja työtila Lovinfossa, samoin pitkäaikaistyöttömien kohderyhmässä toimivalle Sotek-säätiön Jobimotivaattori-hankkeelle.

Lovluotsin nuorten työpaja on vetänyt nuoria viime vuotta paremmin ja LovLuotsissa on tämän osavuositarkastuksen valmistumiseen mennessä ollut 11 nuorta. Loviisa Campingin toiminta on saatu turvattua sijaisjärjestelyin sekä totuttuun tapaan nuoria työllistämällä. Vastuualueella tarjottiin koululaisille ja opiskelijoille kesätyöpaikkoja viisi (5) kappaletta, joista toteutui kesällä 2026 neljä (4) työsuhdetta. Lisäksi tälle kesälle testattiin kesätyöseteleiden rinnalla myös kesäyrittäjäseteliä ensimmäistä kertaa. Työllisyyden kenttä on edelleen turbulenssissa yleisen työmarkkinatilanteen, lakimuutosten sekä työllisyysalueuudistuksen jäljiltä.

Sama koskee maahanmuuttopalveluita, joissa valmistaudutaan kotoutumispalvelujen lakimuutoksiin, jotka tulevat voimaan 1.1.2027. Loviisan kaupungin ja työvoimaviranomaisen on esimerkiksi laadittava yhteinen kotoutumishjelma. Kotoutumiskoulutuksen järjestämisvastuu siirtyy työvoimaviranomaiselle, ja työvoimaviranomaisen uudeksi tehtäväksi tulee lukutaitokoulutuksen järjestäminen.

Vuonna 2026 Loviisan kaupunki on sitoutunut vastaanottamaan 10 kiintiöpakolaista, jotka saapuvat kuntaan vuoden lopussa tai vuoden 2027 alussa.

Uuden vastuualueen sekä uusien vastuuhenkilöiden tehtäviin on kuulunut myös toimintaympäristöön ja verkostoihin tutustuminen. Yksi tärkeimmistä Porvoon työllisyysalueen ja Cursorin lisäksi on ollut Loviisan Yrittäjät, joka on kaupungille tärkeä kumppani yritysten toimintaedellytysten vahvistamisessa. Alkuvuodesta allekirjoitettiin Loviisan Yrittäjien ja kaupungin välinen elinvoimalupaus, joka antaa selkeät painopisteet toiminnan ja yhteistyön kehittämiseksi. Tärkeänä osoituksena jo aloitetusta kehitystyöstä oli kaupungin merkittävästi parantunut tulos Suomen Yrittäjien Kuntabarometrissä: tulos parani 0,72 pistettä edustaen nyt maan keskiarvoa. Loviisa nousi samalla omassa keskikokoisten kaupunkien kokoluokassaan 36 sijaa, sijalta 74 sijalle 38.

Viestintään ja markkinointiin tullaan panostamaan, kun sitä koskevat tukipalvelut, esimerkiksi viestintä- ja markkinointipäällikön rekrytointi sekä kumppanuuksien kilpailutukset, on viety päätökseen. Elinkeinopalveluilla on näitä koskien huomattavat tavoitteet, sillä ne ovat merkittävässä asemassa elinvoimanhjelman tavoitteiden toteuttamisessa. Myös sähköisiä palveluita ja asiointia on tarkoitus kehittää ja se tehdään yhteistyössä kaupunginkanslian koko organisaatiolle tuottamien ICT-palveluiden kautta.

Maaseutu- ja saaristotoiminnassa suurin yksittäinen muutos on ollut metsästrategian hyväksyminen keväällä sekä sitä koskeva toimeenpanopäätös, joka siirsi metsäasiat henkilöstöineen kokonaisuudessaan elinkeinopalveluiden vastuualueelle ja perusti samalla poikkihallinnollisen metsätiimin. Vuoden 2026 talousarviossa on varattu 235 000 euroa yksityistieavustuksiin, joista yksityisteiden kunnossapitoavustusta myönnettiin tänä vuonna yhteensä 214 306 euroa. Jäljellä olevat vuoden 2026 avustusrahat varataan perusparannuksiin.

Tiivistettynä elinkeinopalveluiden ensimmäinen vuosipuolisko on kulunut peruspalveluiden varmistamiseen, henkilöstöresurssitilanteen selättämiseen, kokonaisuuden muodostamiseen sekä tulevien kehitystoimien valmisteluun. Tuleva elinvoimaohjelma on tarkoitus tuoda päätöksentekoon vuoden 2026 loppupuolella.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Toimi	Mittari
Elinvoimaohjelman laatiminen.	Ohjelman valmistelu ja hyväksyntä.	Ohjelman hyväksyminen vuoden 2026 loppuun mennessä.
Suomen yrittäjämönteisimmäksi kunnaksi.	Elinkeino-ohjelman laatiminen ja Kuntabarometrin parantamisen suunnitelman käyttöönotto.	Kuntabarometri
Loviisan ja palveluiden saatavuuden parantaminen liikenneväyliä ja joukkoliikennettä kehittämällä.	Julkisen liikenteen kehittäminen.	Joukkoliikenteen käyttömäärän kasvu
Yritystoiminnan ja työllisyyden edistäminen, työttömyys alle 10 % vuonna 2025.	Tiiviimpi TE25-yhteistyö	Työttömyysprosentti
Matkailun edistäminen ja koko kunnan elinvoiman ylläpito vahvistamalla eri osien vahvuuksia.	Kylähanke ja tiivis yhteydenpito kehitysyhtiö Cursor Oy:hyn.	Kylähankkeen aloitus 2026 ja tiivis yhteistyö Cursor Oy:n kanssa.

Strategisten tavoitteiden suhteen on päästy edistymään, mutta moni niistä vaatii monivuotista, pitkäjänteistä työtä. Elinvoimaohjelma on tarkoitus tuoda hyväksyttäväksi vuoden 2026 aikana. Uuden Kuntabarometrin tuloksissa nähtiin suuri nousu, mutta tavoitteena on nostaa Loviisan yritysmyönteisyyttä edelleen. Joukkoliikenteen kehittämisestä on käyty keskusteluja Traficomin kanssa, joka kilpailuttaa ja hankkii ylikunnalliset joukkoliikennedyteet. Paikallisliikenteen palvelut ja palvelulinja on kilpailutettu vuonna 2025 ja niistä myös palvelulinja siirtyi elinkeinopalveluiden vastuulle vuodesta 2026. Kilpailu- ja sopimusteknisistä syistä johtuen sen kustannukset tulevat kuitenkin ylittymään reilusti aiempaan verrattuna.

Työllisyydessä on valtakunnallisestikin haastava tilanne, minkä lisäksi Porvoon työllisyysalue on ehtinyt toimia vasta puolitoista vuotta ja sen kehitys on monella tapaa kesken. Työttömyysaste oli 11,6 prosenttia toukokuussa 2026. Loviisan kaupungin tavoitteena on paitsi vaikuttaa työllisyysalueen toimintaan, kehittää myös omia keinojaan, joilla paikallisten työllistymistä voidaan tukea. Parhaiten siihen vaikutetaan työllistävien investointien kautta, pitkällä tähtäimellä.

Kyläyhteistyö on tunnustettu tärkeäksi elementiksi vastuualueella ja sitä on tarkoitus kehittää eri tavoin seuraavien vuosien aikana. Kehitysyhtiö Cursor myös haki Maaseuturahastolta rahoitusta maaseutuyrittämisen tukihankkeeseen, mutta hyvistä

pisteistä huolimatta rahoitusta ei riittänyt hankkeelle. Hakemus tehdään uudelleen käynnissä olevan yritys selvityksen tulosten perusteella. Tämän lisäksi Cursor auttaa myös yrityksiä hakemaan Silmulta rahoitusta.

Keväällä valmistuneen Matkailutulo- ja työllisyysvaikutukset -tutkimuksen mukaan Loviisan välitön matkailutulo on 17,8 miljoonaa euroa (vuosi 2025) ja siinä on kasvua 4,9 prosenttia. Matkailun kokonaisvaikutukset ovat lähemmäs 30 miljoonaa euroa vastaavalla kasvuprosentilla. Sen sijaan välittömät työllisyysvaikutukset, 84 henkilötyövuotta, ovat laskeneet: suurempi tulo tehdään siis vähemmällä henkilöresursseilla. Matkailutulo per asukas, 1 251 euroa, on myös kasvanut. Uudellamaalla matkailutulo kasvoi selvästi Hangossa, Loviisassa ja Espoossa sekä hieman myös Porvoossa.

Talouden toteuma 1–6/2026

Tilihierarkia	Aikup. KS koko vuosi	KS Muutokset	MKS koko vuosi	Toteuma/kk	Toteuma kum	Jäljellä MKS	Tot.-% MKS	Edellinen vuosi/kk	Edellinen vuosi kum	TP ed vuosi	Tot kum vs ed vuosi kum (C)	Ennustekoko vuosi
Toimintatuotot	1 313 500,00	0	1 313 500,00	86 150,47	484 365,05	829 134,95	36,88%	49 623,71	565 270,60	1 502 274,75	-80 905,55	1 313 500,00
Myyntituotot	638 000,00	0	638 000,00	15 995,09	255 121,67	382 878,33	39,99%	2 052,12	164 487,88	667 422,38	90 633,79	638 000,00
Maksutuotot	1 000,00	0	1 000,00	75,70	290,84	709,16	29,08%		207,17	588,79	83,67	1 000,00
Tuet ja avustukset	489 500,00	0	489 500,00	45 021,75	200 707,65	288 792,35	41,00%	38 697,35	387 603,02	648 555,06	-186 895,37	489 500,00
Muut toimintatuotot	185 000,00	0	185 000,00	25 057,93	28 244,89	156 755,11	15,27%	8 874,24	12 972,53	185 708,52	15 272,36	185 000,00
Toimintakulut	-6 110 185,37	0	-6 110 185,37	-556 748,58	-2 708 922,63	-3 401 262,74	44,33%	-589 309,00	-2 624 674,28	-5 641 699,89	-84 248,35	-6 110 185,37
Henkilöstökulut	-1 112 708,37	0	-1 112 708,37	-136 280,67	-480 304,49	-632 403,88	43,17%	-103 545,65	-463 588,41	-931 721,31	-167 16,08	-1 112 708,37
Palvelujen ostot	-2 870 491,00	0	-2 870 491,00	-244 391,62	-1 301 202,49	-1 569 288,51	45,33%	-204 063,35	-1 245 217,21	-2 524 722,29	-55 985,28	-2 870 491,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-39 310,00	0	-39 310,00	-8 998,82	-15 289,88	-24 020,12	38,90%	-6 660,60	-17 937,25	-43 221,83	2 647,37	-39 310,00
Avustukset	-2 043 000,00	0	-2 043 000,00	-164 362,48	-888 283,17	-1 154 716,83	43,48%	-271 675,81	-875 771,67	-2 107 938,13	-125 11,50	-2 043 000,00
Muut toimintakulut	-44 676,00	0	-44 676,00	-2 714,99	-23 842,60	-20 833,40	53,37%	-3 363,59	-22 159,74	-34 096,33	-1 682,86	-44 676,00
Toimintakate	-4 796 685,37	0	-4 796 685,37	-470 598,11	-2 224 557,58	-2 572 127,79	46,38%	-539 685,29	-2 059 403,68	-4 139 425,14	-165 153,90	-4 796 685,37
Vuosikate	-4 796 685,37	0	-4 796 685,37	-470 598,11	-2 224 557,58	-2 572 127,79	46,38%	-539 685,29	-2 059 403,68	-4 139 425,14	-165 153,90	-4 796 685,37
Poistot ja arvonalentumiset	-26 975,00	0	-26 975,00	-1 821,91	-10 931,46	-16 043,54	40,52%	-1 692,32	-10 153,92	-20 312,02	-777,54	-26 975,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-26 975,00	0	-26 975,00	-1 821,91	-10 931,46	-16 043,54	40,52%	-1 692,32	-10 153,92	-20 312,02	-777,54	-26 975,00
Tilikauden tulos	-4 823 660,37	0	-4 823 660,37	-472 420,02	-2 235 489,04	-2 588 171,33	46,34%	-541 377,61	-2 069 557,60	-4 199 737,16	-165 931,44	-4 823 660,37
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 823 660,37	0	-4 823 660,37	-472 420,02	-2 235 489,04	-2 588 171,33	46,34%	-541 377,61	-2 069 557,60	-4 199 737,16	-165 931,44	-4 823 660,37

Kelalle maksettavat työmarkkinaetuuksien kuntaosuudet saattavat ylittää talousarvion heikosta työllisyys tilanteesta johtuen. Tilanne on valtakunnallinen, eikä näin ollen koske ainoastaan Loviisaa.

Työllisyyden toimintaympäristö on epästabili: tulossa ja meneillään on lakimuutoksia, minkä lisäksi yhteinen työllisyysalue hakee vielä paikkaansa.

Lovluotsi on vetänyt nuoria paremmin kuin viime vuonna, senkin suhteen on vaikea ennakoida lakimuutoksia. Valtionavusteinen toiminta vaatii kuitenkin toimintarahaa, jotta avustuksen vaatimat tehtävät voidaan täyttää.

Elinkeino- ja elinvoimankehittämisen osalta tämän vuoden talousarvioon ei ole organisaatiomuutoksesta johtuen varattu juurikaan kehittämisvaroja. Talousarvio kattaa näin ollen oikeastaan vain perustoiminnan ja -palvelut. Suurimmat yksittäiset kustannuserät ovat Porvoon työllisyysalueen sopimusmaksu (1 420 000 eur), Kelan kuntaosuudet (1 750 000 eur), yritys-, sijoittumis- ja matkailupalvelut kehitysyhtiö Cursorista (600 000 eur) sekä joukkoliikenteen kustannukset (595 000 eur). Tuleville vuosille on tarve lisätä kehittämiseen käytettäviä varoja, jotta tulevan elinvoimanhoidon toimenpiteitä voidaan edistää ja vastualueen kustannukset saadaan pitkällä aikavälillä tuottamaan kaupungille välillisesti ja välittömästi yritysten, työpaikkojen, asukkaiden ja matkailijoiden kautta.

Ennuste 2026

Uuden organisaation, kuukausien 1–6 toteumien perusteella sekä ottaen huomioon mitä loppuvuodelle on suunniteltu, koko vuoden ennuste näyttää etenevän alkuperäisen käyttösuunnitelman mukaan. Elinkeinopalvelujen ja kehittämisen puolella muihin toimintakuluihin on tullut ennusteessa pieni lisäys, mutta tällä pienellä muutoksella on odotettavissa, että pysytään budjetissa.

Loviisassa 27.7.2026

Minna Kajaste, elinkeinojohtaja